

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 5 grudnia 1955 r.

Nr 114

TREŚĆ:

Poz.:

ZARZĄDZENIA:

1456 — Ministrów Spraw Wewnętrznych oraz Pracy i Opieki Społecznej z dnia 21 listopada 1955 r. w sprawie ustalania i wypłaty zaopatrzeń emerytalnych funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz ich rodzin	1833
1457 — Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 26 listopada 1955 r., dotyczące rozpoczęcia używania znaczników probierczych typu 5A i 5B oraz wycofania z użycia znacznika probierczego typu 43	1839
1458 — Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego z dnia 1 listopada 1955 r. w sprawie zmiany „Norm zużycia materiałów pędnych w eksploatacji pojazdów samochodowych”	1839
1459 — Ministra Zdrowia z dnia 16 listopada 1955 r. w sprawie nadania odznaki „Za wzorową pracę w służbie zdrowia”	1840

1456

ZARZĄDZENIE MINISTRÓW SPRAW WEWNĘTRZNYCH ORAZ PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 21 listopada 1955 r.

w sprawie ustalania i wypłaty zaopatrzeń emerytalnych funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Na podstawie art. 5 ust. 3 i art. 6 ust. 5 dekretu z dnia 9 listopada 1955 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 43, poz. 273) zarządza się, co następuje:

R o z d z i a ł 1.

Wszczęcie postępowania.

§ 1. 1. Zaopatrzenie emerytalne funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej, zwanych w dalszym ciągu „funkcjonariuszami”, oraz ich rodzin przyznaje i wymierza Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy).

2. Świadczenia pieniężne z tytułu zaopatrzenia emerytalnego wypłacają wydziały rent i pomocy społecznej prezydentów wojewódzkich rad narodowych (Rad Narodowych w m. st. Warszawie i m. Łodzi) na podstawie decyzji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Departamentu Finansowego).

§ 2. 1. Postępowanie w sprawach zaopatrzenia emerytalnego wszczyna się z urzędu lub na wniosek osoby uprawnionej albo jej pełnomocnika.

2. Postępowanie z urzędu wszczyna odpowiedni przełożony jednostki organizacyjnej Milicji Obywatelskiej lub Służby Więziennej, uprawniony do nawiązywania i rozwiązywania stosunku służbowego.

3. Osoby uprawnione do zaopatrzenia emerytalnego i ich pełnomocnicy składają wnioski w sprawach zaopatrzenia emerytalnego:

- funkcjonariusze podlegający zwolnieniu ze służby lub wyznaczeniu na niższe stanowisko służbowe ze względu na ograniczenie zdolności do pracy — do przełożonego jednostki (ust. 2), a członkowie rodzin funkcjonariuszów zmarłych w okresie służby — do przełożonego tej jednostki organizacyjnej Milicji Obywatelskiej lub Służby Więziennej, w której funkcjonariusz pełnił ostatnio służbę,

- renciści i inwalidzi oraz członkowie ich rodzin — do Departamentu Finansowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych bezpośrednio lub za pośrednictwem jednostki organizacyjnej Milicji Obywatelskiej lub Służby Więziennej właściwej ze względu na miejsce zamieszkania.

4. Pełnomocnikami osoby uprawnionej do zaopatrzenia emerytalnego mogą być: małżonek, rodzice, pełnoletnie dzieci i rodzeństwo albo osoby upoważnione przez zainteresowanego.

§ 3. 1. W razie śmierci osoby uprawnionej do świadczenia uprawnienia jej wynikające ze zgłoszonego wniosku przechodzą na pozostałego przy życiu małżonka oraz na dzieci, a w razie ich braku — kolejno na wnuków, rodziców, dziadków i rodzeństwo.

2. Przejście uprawnień następuje pod warunkiem, że zmarły pozostawał na utrzymaniu tych osób bądź też że osoby te były na utrzymaniu zmarłego. Osoby, na które przechodzą uprawnienia wymienione w ust. 1, mają prawo dalszego prowadzenia nie ukończonego jeszcze postępowania w celu ustalenia świadczeń.

§ 4. 1. Przed zwolnieniem funkcjonariusza ze służby właściwy dla niego przełożony obowiązany jest zbadać, czy i jakie zaopatrzenie emerytalne: renta za wysługę lat lub renta inwalidzka przysługuje funkcjonariuszowi, i zebrać dokumenty niezbędne do przyznania tego zaopatrzenia. W razie braku w aktach personalnych funkcjonariusza potrzebnych dokumentów przełożony powinien zażądać od funkcjonariusza dostarczenia brakujących dokumentów i w razie potrzeby pomóc mu w ich zebraniu.

2. W razie ustalenia przez komisję lekarską Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zupełnej niezdolności do służby bądź zdolności do służby z ograniczeniem, właściwy przełożony kieruje funkcjonariusza do komisji do spraw inwalidztwa i zatrudnienia celem wydania orzeczenia w sprawie zaliczenia go do jednej z trzech grup inwalidów.

3. Ustalony w ust. 2 tryb postępowania stosuje się także do funkcjonariuszów, którzy wskutek ograniczonej zdolności

do służby stwierdzonej orzeczeniem komisji lekarskiej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych mają być wyznaczeni na stanowisko służbowe, do którego jest przywiązane niższe uposażenie. Skierowanie do komisji do spraw inwalidztwa i zatrudnienia następuje bez względu na to, czy ograniczenie zdolności do służby powstało w związku przyczynowym ze służbą, czy bez związku przyczynowego ze służbą.

4. Do komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia przelozony kieruje również funkcjonariuszów zwolnionych, którzy złożą na piśmie prośbę o skierowanie do tej komisji. Przed wydaniem skierowania funkcjonariusz powinien być zbadany przez komisję lekarską powołaną przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu do Spraw Bezpieczeństwa Publicznego w celu ustalenia zdolności do służby i związku schorzeń lub kalectw ze służbą.

5. Orzeczenie komisji lekarskiej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych jest wiążące w części dotyczącej niezdolności do służby w Milicji Obywatelskiej lub w Służbie Więziennej oraz związku tej niezdolności ze służbą.

6. Wniosek o zarządzenie zbadania petenta przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia składają organy kadrowe do prezydium wojewódzkiej rady narodowej właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby występującej o przyznanie zaopatrzenia. We wniosku należy podać okres służby (od — do) funkcjonariusza, wysokość uposażenia miesięcznego należnego funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, w łącznej sumie ze wszystkimi dodatkami, załączając jednocześnie orzeczenie komisji lekarskiej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

§ 5. W razie śmierci funkcjonariusza właściwy przelozony (§ 2 ust. 2) obowiązany jest ustalić, czy po zmarłym pozostały osoby uprawnione do odprawy i renty rodzinnej, a jeśli pozostały — w porozumieniu z nimi — albo zebrać dokumenty niezbędne do przyznania świadczeń i wystąpić do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Departamentu Finansowego) o dalsze załatwienie sprawy — albo też dopomóc tym osobom w zebraniu niezbędnych dokumentów i w sporządzeniu wniosku o przyznanie świadczeń.

§ 6. 1. Czynności związane z zebraniem dokumentów niezbędnych do przyznania zaopatrzenia emerytalnego powinny być zakończone w zasadzie przed zwolnieniem funkcjonariusza ze służby. Niezakończenie tych czynności w terminie przewidzianym dla zwolnienia funkcjonariusza ze służby lub przeniesienia na niższe stanowisko służbowe nie ma wpływu na decyzję w sprawie rozwiązania stosunku służbowego lub przeniesienia na niższe stanowisko. Wnioski i dokumenty właściwi przelozeni przekazują bezpośrednio do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Departamentu Finansowego) najpóźniej w ciągu trzech dni po zebraniu wszystkich dokumentów.

2. Dokumenty funkcjonariuszów zmarłych w czasie pełnienia służby oraz dokumenty funkcjonariuszów, którzy zgłaszają wnioski o przyznanie zaopatrzenia emerytalnego po zwolnieniu ich ze służby, powinny być przez właściwych przelozonych zebrane i przesłane bezpośrednio do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Departamentu Finansowego) wraz z wnioskami najpóźniej w terminie miesięcznym, licząc od dnia powstania okoliczności uzasadniających prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub od dnia zgłoszenia przez osoby uprawnione wniosku o przyznanie zaopatrzenia emerytalnego.

§ 7. Wnioski o przyznanie renty za wysługę lat przez zaliczenie do tej wysługi okresów podlegających zaliczeniu do zatrudnienia pracowników według przepisów dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, zaopiniowane kolejno przez wyższych przelozonych, należy przesyłać drogą służbową do Ministerstwa Spraw We-

wnętrznym (Departamentu Finansowego), które może przyznać i wymierzyć zaopatrzenie emerytalne po uzyskaniu decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych co do ewentualnego zaliczenia do wysługi lat brakującego okresu zatrudnienia.

R o z d z i a ł 2.

Wnioski i dokumenty.

§ 8. 1. Przyznanie renty za wysługę lat lub renty inwalidzkiej następuje na podstawie wniosku (§ 2) oraz dołączonych do tego wniosku następujących dokumentów:

- 1) wyciągu z rozkazu o zwolnieniu funkcjonariusza ze służby z uwzględnieniem ostatniej grupy uposażenia i zajmowanego stanowiska;
- 2) obliczenia wysługi lat i odpisu przebiegu służby z akt personalnych funkcjonariusza;
- 3) dokumentu stwierdzającego datę urodzenia funkcjonariusza;
- 4) wyciągu z rozkazu personalnego o mianowaniu na ostatnie stanowisko służbowe z uwzględnieniem grupy uposażenia;
- 5) orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia — jeżeli chodzi o zaopatrzenie z tytułu inwalidztwa;
- 6) orzeczenia komisji lekarskiej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych stwierdzającego niezdolność lub ograniczoną zdolność funkcjonariusza do służby oraz związek przyczynowy (lub brak związku przyczynowego) schorzeń (urazów) ze służbą, jeżeli funkcjonariusz był skierowany do tej komisji;
- 7) zaświadczenia organu finansowego wypłacającego uposażenie o wysokości uposażenia, przysługującego funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, i okresie, za który dokonano ostatniej wypłaty uposażenia.

2. Jeżeli osobie uprawnionej do renty przysługują dodatki do renty, do wniosku należy dołączyć ponadto następujące dokumenty:

- 1) uwierzytelnione w sposób urzędowy odpisy dokumentów o nadaniu przez władze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej orderów (Budowniczych Polski Ludowej, *Virtuti Militari*, Krzyża Grunwaldu, Odrodzenia Polski lub Sztandaru Pracy) uprawniających do dodatku do renty; uwierzytelnienie tych dokumentów może być dokonane przez wojewódzką jednostkę Milicji Obywatelskiej lub Służby Więziennej;
- 2) dokumenty stwierdzające daty urodzenia dzieci, wnuków i rodzeństwa, na które przysługuje dodatek do renty;
- 3) oświadczenie funkcjonariusza stwierdzające, że członkowie rodziny wymienieni w pkt 2 pozostają na jego utrzymaniu i nie pobierają świadczeń z funduszy publicznych, a w przypadku zatrudnienia jednego lub obojga małżonków — zaświadczenie zakładu pracy o niepobieraniu zasiłku rodzinnego;
- 4) zaświadczenie szkoły lub prezydium rady narodowej właściwej ze względu na miejsce zamieszkania danej osoby stwierdzające wysokość otrzymywanych przez dzieci świadczeń z funduszy publicznych, jeżeli dzieci korzystają z tych świadczeń;
- 5) zaświadczenie zakładu szkolnego w przypadku, gdy przyznanie dodatku do renty uzależnione jest od uczęszczania członka rodziny do szkoły;
- 6) orzeczenie komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia stwierdzające inwalidztwo dzieci, wnuków lub rodzeństwa oraz czas powstania tego inwalidztwa, jeżeli z tego tytułu przysługuje dodatek do renty.

3. Jeżeli osobie uprawnionej do renty przysługuje prawo do dodatku na dzieci obce, wnuki i rodzeństwo, do wniosku należy dołączyć również wyciąg z aktu zgonu obojga rodziców, jeżeli rodzice nie żyją, a jeżeli żyją — zaświadczenie o ich stanie materialnym albo dowód powierzenia funkcjonariuszowi opieki przez sąd.

4. Jeżeli osobie uprawnionej do renty przysługuje prawo do dodatku na dzieci przysposobione, do wniosku należy dołączyć dowód przysposobienia dzieci.

5. Do wniosku o przyznanie renty za wysługę lat przez zaliczenie do tej wysługi okresów podlegających zaliczeniu do zatrudnienia pracowników według przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin — należy dołączyć ponadto dokumenty uzasadniające zaliczenie tych okresów (miejsce, czas i charakter tego zatrudnienia).

§ 9. 1. Przyznanie renty rodzinnej i odprawy z tytułu utraty żywiciela następuje na podstawie wniosku wypełnionego przez osobę uprawnioną do renty (odprawy) oraz załączonych do tego wniosku następujących dokumentów:

- 1) wyciągu z aktu zgonu funkcjonariusza, rencisty lub inwalidy;
- 2) obliczenia wysługi lat i odpisu przebiegu służby, jeżeli renta (odprawa) ma być przyznana w związku ze śmiercią funkcjonariusza;
- 3) zaświadczenia przełożonego bądź dyrektora zakładu leczniczego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, stwierdzającego związek śmierci funkcjonariusza ze służbą — jeżeli śmierć nastąpiła w czasie trwania stosunku służbowego;
- 4) orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, stwierdzającego związek śmierci inwalidy ze służbą — jeżeli renta przysługuje po zmarłym inwalidzie;
- 5) wyciągu z aktu małżeństwa — jeżeli wniosek o przyznanie renty (odprawy) dotyczy wdowy (wdowca) po zmarłym funkcjonariuszu, renciście lub inwalidzie;
- 6) odpisu wyroku sądu, na podstawie którego funkcjonariusz, rencista lub inwalida był obowiązany do alimentowania rozwiedzionego małżonka — jeżeli wniosek o rentę rodzinną (odprawę) zgłasza rozwiedziona małżonka;
- 7) dokumentów stwierdzających daty urodzenia wszystkich członków rodziny uprawnionych do renty (odprawy);
- 8) zaświadczenia prezydium właściwej rady narodowej stwierdzającego fakt pozostawania członków rodziny na utrzymaniu zmarłego oraz korzystanie i wysokość świadczeń z funduszy publicznych (zaświadczenie szkoły o pobieraniu lub niepobieraniu stypendium);
- 9) dokumentów wymienionych w § 8 ust. 3 i 4 — jeżeli wniosek o rentę (odprawę) obejmuje dzieci obce, wnuki lub rodzeństwo albo dzieci przysposobione;
- 10) dokumentów wymienionych w § 8 ust. 2 pkt 5 i 6 — jeżeli wniosek o przyznanie renty (odprawy) obejmuje dzieci, wnuki lub rodzeństwo w wieku od lat 16 do 18 albo będące inwalidami.

2. Przyznanie prawa do dodatków do renty rodzinnej następuje na podstawie dokumentów wymienionych w ust. 1, a jeżeli przysługuje dodatek do renty z tytułu odznaczenia orderem — na podstawie dokumentów wymienionych w § 8 ust. 2 pkt 1.

§ 10. Przyznanie zasiłku pogrzebowego w związku ze śmiercią rencisty, inwalidy lub członka rodziny następuje na podstawie:

- 1) wyciągu z aktu zgonu osoby, po której przysługuje zasiłek pogrzebowy, a w przypadkach gdy koszty pogrzebu zostały pokryte przez inne osoby aniżeli przez małżonka, dzieci,

wnuków, rodzeństwo lub rodziców — ponadto na podstawie rachunków kosztów pogrzebu;

- 2) oświadczenia osoby, która pokryła koszty pogrzebu, że nie służy jej prawo do zasiłku pogrzebowego z tytułu zatrudnienia.

§ 11. 1. We wszystkich przypadkach zwolnienia funkcjonariusza ze służby, przeniesienia służbowego wskutek inwalidztwa oraz w przypadkach śmierci funkcjonariusza należy dla celów emerytalnych sporządzić z akt personalnych funkcjonariusza odpis pełnego przebiegu jego służby oraz obliczenie wysługi lat.

2. Odpis przebiegu służby sporządza się w jednym egzemplarzu, który załącza się do akt emerytalnych funkcjonariusza. Obliczenie wysługi lat sporządza się w dwóch egzemplarzach, z których jeden pozostaje w aktach personalnych funkcjonariusza, drugi zaś dołącza się do jego akt emerytalnych. Jeżeli postępowanie w sprawie o zaopatrzenie emerytalne nie zostaje wszczęte, odpis przebiegu służby i obydwa egzemplarze obliczenia wysługi lat pozostają w aktach personalnych funkcjonariusza.

3. Odpis przebiegu służby funkcjonariusza i obliczenie wysługi lat sporządzają organy kadrowe, posiadające akta osobowe funkcjonariusza, przy czym jeżeli te czynności wykonuje centralny organ kadrowy — to przy rozkazie o rozwiązaniu stosunku służbowego przekazuje te dokumenty właściwemu organowi kadrowemu celem wszczęcia postępowania w sprawie zaopatrzenia emerytalnego.

4. Jeżeli w aktach personalnych nie podano dnia rozpoczęcia lub zakończenia służby, należy przyjąć jako początek lub koniec służby piętnasty dzień podanego miesiąca.

5. Obliczenia wysługi lat dokonuje się na dzień zwolnienia funkcjonariusza ze służby, określony rozkazem personalnym.

§ 12. 1. Organ finansowy, który wypłaca uposażenie funkcjonariuszowi, sporządza w dwóch egzemplarzach zaświadczenie stwierdzające wysokość uposażenia przysługującego funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, a dla funkcjonariusza zwolnionego ze służby — stwierdzające również okres, za który dokonano ostatniej wypłaty uposażenia, i wysokość wypłaconej odprawy. Jeden egzemplarz zaświadczenia dołącza się do akt emerytalnych funkcjonariusza, drugi do akt personalnych, a jeśli postępowanie emerytalne nie zostało wszczęte, obydwa egzemplarze — do akt personalnych funkcjonariusza.

2. W zaświadczeniu wymienionym w ust. 1 podaje się pełne stawki uposażenia według posiadanej grupy, zajmowanego stanowiska i dodatków do uposażenia, jakie przysługiwało funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym (bez uwzględnienia ograniczeń prawa do niektórych składników uposażenia, np. w przypadku pozostawania w dyspozycji itp.).

§ 13. 1. Osoby pobierające rentę obowiązane są zawiadamiać Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy) o ustaniu lub zmianie okoliczności mających wpływ na prawo do zaopatrzenia lub jego wysokość.

2. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy) ma prawo żądać od osób pobierających zaopatrzenie przedkładania dowodów stwierdzających dalsze istnienie prawa do świadczeń oraz badać z urzędu, czy warunki do świadczeń nadal istnieją.

3. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy) ma prawo również kierować funkcjonariuszów i inne osoby ubiegające się o przyznanie świadczeń oraz inwalidów do komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia.

R o z d z i a ł 3.

Osoby uprawnione do renty rodzinnej i odprawy.

§ 14. Zaopatrzenie emerytalne z tytułu utraty żywiciela obejmuje następujących członków rodziny, pozostających na utrzymaniu funkcjonariusza, rencisty lub inwalidy w dniu jego śmierci:

- 1) małżonka i rodziców, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza, rencisty lub inwalidy albo najpóźniej w ciągu dzieśiąciu miesięcy od tego dnia:
 - a) byli inwalidami lub
 - b) ukończyli wiek: mężczyźni 65 lat, kobiety 55 lat albo
 - c) wychowywały przynajmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa zmarłego funkcjonariusza, rencisty lub inwalidy w wieku do lat 7;
- 2) dzieci, wnuki i rodzeństwo stanu wolnego:
 - a) w wieku do lat 16, a w razie uczęszczania do szkół — do lat 18, albo
 - b) bez względu na wiek, jeżeli są inwalidami i inwalidztwo powstało w wieku do lat 16 lub w czasie uczęszczania do szkół w wieku do lat 18,
 - c) spełniających ponadto warunki wymienione w § 17 ust. 2.

§ 15. 1. Małżonka rozwiedzionego uważa się za członka rodziny uprawnionego do renty rodzinnej i odprawy po zmarłym rozwiedzionym małżonku, jeżeli w chwili śmierci oprócz spełnienia innych warunków do uzyskania renty miał prawo do alimentów ze strony rozwiedzonego małżonka.

2. Osobę, która zawarła związek małżeński z rencistą lub inwalidą, uważa się za członka rodziny uprawnionego do renty rodzinnej, jeżeli z małżeństwa tego urodziło się dziecko lub małżeństwo trwało co najmniej 3 lata albo śmierć rencisty lub inwalidy nastąpiła wskutek wypadku w zatrudnieniu albo w następstwie inwalidztwa, pozostającego w związku ze służbą w Milicji Obywatelskiej lub w Służbie Więziennej, a ponadto spełnione są inne warunki wymagane do uzyskania tej renty.

3. Małżonek zmarłego funkcjonariusza, rencisty lub inwalidy traci prawo do renty rodzinnej w razie wstąpienia w ponowny związek małżeński.

4. Z tytułu wychowania dzieci, wnuków lub rodzeństwa może być uznana tylko jedna osoba za uprawnioną do renty rodzinnej (odprawy).

§ 16. 1. Za dzieci, o których mowa w § 14, uważa się dzieci:

- 1) własne;
- 2) przysposobione;
- 3) drugiego małżonka (pasierbów);
- 4) dzieci obce wzięte na utrzymanie i wychowanie.

2. Dzieci obce, wnuki i rodzeństwo uważa się za członków rodziny uprawnionych do renty rodzinnej (odprawy) po zmarłym funkcjonariuszu, renciście lub inwalidzie, jeżeli:

- 1) nie mają prawa do renty rodzinnej po własnych rodzicach;
- 2) zostały wzięte na wychowanie i utrzymanie co najmniej na rok przed śmiercią funkcjonariusza, rencisty lub inwalidy oraz
- 3) rodzice ich nie żyją albo nie mogą zapewnić im utrzymania.

3. Dziecka obcego nie uważa się za członka rodziny uprawnionego do renty rodzinnej (odprawy) po zmarłym funkcjonariuszu, renciście lub inwalidzie, jeżeli chociaż jedno z

rodziców żyje i może zapewnić mu utrzymanie, chyba że zmarły był opiekunem dziecka, ustanowionym przez władzę opiekuńczą.

4. Warunek określony w ust. 2 pkt 2 nie jest wymagany, jeśli śmierć funkcjonariusza, rencisty lub inwalidy pozostaje w związku ze służbą w Milicji Obywatelskiej lub w Służbie Więziennej albo jest następstwem wypadku, jak również jeżeli śmierć inwalidy jest następstwem choroby zawodowej.

§ 17. 1. Wszystkim członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna.

2. Renta rodzinna na dzieci, wnuki i rodzeństwo nie przysługuje w czasie korzystania przez nie ze świadczeń z funduszków publicznych w rozmiarze dostatecznym dla pokrycia kosztów utrzymania i wychowania.

3. W razie wstrzymania lub zawieszenia wypłaty renty jednemu z członków rodziny pozostałym członkom wypłaca się rentę w wysokości odpowiadającej ich liczbie.

§ 18. Odprawa przysługuje łącznie małżonkowi zmarłego, bez względu na to, czy odpowiada on warunkom wymienionym w § 14 pkt 1, rodzicom odpowiadającym warunkom wymienionym w § 14 pkt 1 oraz dzieciom, wnukom i rodzeństwu odpowiadającym warunkom wymienionym w § 14 pkt 2 i w § 16.

R o z d z i a ł 4.

Przyznanie i wymiar świadczeń.

§ 19. 1. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy) rozpatruje złożony wniosek o przyznanie zaopatrzenia emerytalnego niezwłocznie po otrzymaniu wniosku wraz z dokumentami i wydaje decyzję najpóźniej w ciągu 14 dni, licząc od daty otrzymania ostatniego dokumentu lub wyjaśnienia okoliczności niezbędnych do wydania decyzji.

2. Decyzja powinna ustalać rodzaj przyznanego lub odmówionego świadczenia, powołanie przepisów prawnych, na których jest oparta, oraz pouczenie o środkach prawnych.

3. Ponadto decyzja przyznająca świadczenia pieniężne określa wysokość świadczeń, sposób ich obliczania, datę rozpoczęcia wypłaty, jeżeli przyznano rentę, jak również pouczenie, o jakich okolicznościach mających wpływ na prawo do świadczeń rencista jest obowiązany zawiadomić Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy).

4. Decyzja odmowna powinna zawierać również uzasadnienie.

5. Nie wymagają uzasadnienia decyzje Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawach o zaliczenie do wysługi lat okresów podlegających zaliczeniu do zatrudnienia pracowników według przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

§ 20. Decyzje o przyznaniu zaopatrzenia emerytalnego sporządza się w trzech egzemplarzach, z których jeden otrzymuje osoba uprawniona, drugi przesyła się wydziałowi rent i pomocy społecznej prezydium wojewódzkiej rady narodowej (Rad Narodowych w m. st. Warszawie i m. Łodzi), właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej do świadczeń, a trzeci pozostaje w aktach emerytalnych.

§ 21. Od decyzji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Departamentu Finansowego) przysługuje osobie zainteresowanej odwołanie do Ministra Spraw Wewnętrznych w ciągu trzydziestu dni, licząc od dnia otrzymania decyzji. Decyzje Ministra Spraw Wewnętrznych są ostateczne.

§ 22. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy) wznowia postępowanie zakończone prawomocną decyzją, jeżeli zainteresowany przedłoży nowe dowody, mające

istotny wpływ na ocenę prawa do renty (odprawy) lub jej wysokość.

§ 23. 1. Jeżeli osoba zgłaszająca wniosek nie przedłoży żądanych dowodów potrzebnych dla stwierdzenia prawa do świadczeń w ciągu jednego miesiąca od dnia otrzymania żądania lub bez uzasadnionych przyczyn nie zgłosi się do badania lekarskiego — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy) wydaje decyzję odmowną.

2. Jeżeli nieprzedłożenie dowodów nastąpiło z ważnych przyczyn, termin określony w ust. 1 może być przedłużony, najdalej jednak do sześciu miesięcy od dnia otrzymania żądania.

§ 24. 1. Jeżeli osoba pobierająca rentę nie przedłoży w oznaczonym terminie żądanych dokumentów, mających wpływ na prawo do renty lub jej wysokość, albo też bez uzasadnionych przyczyn nie zgłosi się do badania lekarskiego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy) wstrzymuje wypłatę zaopatrzenia.

2. Po przedłożeniu dokumentów lub po poddaniu się osoby, której wstrzymano wypłatę renty, badaniu lekarskiemu Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy) wydaje decyzję o wznowieniu wypłaty renty, jednak za okres nie dłuższy niż trzy miesiące wstecz od dnia złożenia dokumentów lub poddania się badaniu.

§ 25. Jeżeli prawo do zaopatrzenia zostało ustalone, ale wydanie decyzji uległo zwłoce z powodu nieustalenia wysokości zaopatrzenia lub innych okoliczności, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy) przyznaje osobie uprawnionej stosowne zaliczki, które podlegają potrąceniu przy wypłacie zaopatrzenia.

§ 26. Jeżeli stwierdzone u funkcjonariusza cierpienie (kalectwo, choroba) pozostaje w związku ze służbą w Milicji Obywatelskiej lub w Służbie Więziennej i w myśl orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia powoduje inwalidztwo funkcjonariusza, uważa się, że inwalidztwo to pozostaje w związku ze służbą.

§ 27. Prawa do zaopatrzenia emerytalnego nie nabywa, a nabyte traci osoba, która wywołała przestępstwem umyślnym okoliczności uzasadniające powstanie prawa do zaopatrzenia lub jego zwiększenia.

§ 28. 1. W razie zajścia okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość na wniosek zainteresowanego lub z urzędu następuje ponowne ustalenie prawa do świadczeń lub ich wysokości.

2. Podwyższenie renty na wniosek zainteresowanego lub z urzędu następuje od najbliższego terminu jej płatności przypadającego po wydaniu decyzji podwyższającej.

3. Obniżenie lub wstrzymanie renty następuje od najbliższego terminu jej płatności, przypadającego po upływie miesiąca od wydania decyzji obniżającej lub wstrzymującej rentę, jeżeli nie służy prawo do wstrzymania renty z mocą wsteczną.

§ 29. Prawo do świadczeń ustaje:

- 1) gdy odpadnie którykolwiek z warunków wymaganych do przyznania świadczenia,
- 2) ze śmiercią osoby uprawnionej.

R o z d z i a ł 5.

Wypłata świadczeń pieniężnych.

§ 30. 1. Rentę za wysługę lat i rentę inwalidzką wypłaca się do rąk osoby uprawnionej, a jeśli dla niej ustanowiono opiekuna lub kuratora — do rąk opiekuna lub kuratora.

2. Rentę rodzinną i odprawę przewidzianą w razie śmierci funkcjonariusza wypłaca się do rąk pozostałego małżonka, a gdy po zmarłym pozostały sieroty zupełne — do rąk opiekuna.

3. Jeżeli do renty rodzinnej uprawnieni są sami tylko rodzice lub rodzice łącznie z rodzeństwem zmarłego funkcjonariusza, rencisty lub inwalidy, rentę wypłaca się do rąk jednego z żyjących rodziców.

4. Jeżeli oprócz rodziców i rodzeństwa zmarłego funkcjonariusza, rencisty lub inwalidy prawo do renty rodzinnej mają również inni członkowie rodziny, rodzicom wypłaca się oddzielnie należną im część renty, pozostałym zaś uprawnionym członkom rodziny wypłaca się oddzielnie ich część renty rodzinnej na uzasadnione żądanie.

5. W przypadku gdy po zmarłym funkcjonariuszu, renciście lub inwalidzie pozostali małżonek i sieroty zupełne, dla których został ustanowiony opiekun, rentę rodzinną wypłaca się oddzielnie dla małżonka i jego dzieci, nad którymi sprawuje opiekę, oddzielnie zaś do rąk opiekuna sierot zupełnych.

6. Przy wypłacie renty rodzinnej do rąk różnych osób dokonywa się podziału renty rodzinnej, dzieląc łączną rentę bez dodatków przez liczbę uprawnionych członków.

7. Odprawę wypłaca się małżonkowi, a w razie braku małżonka — dzieciom lub ich opiekunom (ust. 2); w razie braku tych ostatnich odprawę wypłaca się rodzicom oraz wnukom i rodzeństwu (§ 18).

8. Dodatki do renty wypłaca się do rąk osób, którym one przysługują, lub do rąk opiekunów tych osób.

9. Zaliczki wypłaca się osobom, którym zostały przyznane (§ 25).

10. Zasiłek pogrzebowy wypłaca się do rąk osoby, która pokryła koszty pogrzebu.

§ 31. Jeżeli w wyniku obliczenia świadczenia przypadaby do wypłaty miesięcznej końcówka w groszach, zaokrągla się ją w górę do pełnego złotego, jeżeli końcówka wynosi powyżej 49 groszy, a w dół, jeżeli końcówka wynosi 49 groszy i mniej. Zaokrąglenie kwot z końcówkami w groszach dotyczy tylko kwot przypadających do wypłaty miesięcznej, a więc nie podlegają zaokrągleniu składniki tej kwoty.

§ 32. Renty wypłaca się w okresach miesięcznych.

§ 33. 1. Wypłatę świadczeń wstrzymuje się, jeżeli prawo do tych świadczeń ustało lub okaże się, że nie istniało.

2. Wstrzymanie wypłaty świadczeń następuje na podstawie decyzji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Departamentu Finansowego).

3. Rencista, inwalida lub osoba uprawniona do renty rodzinnej obowiązani są do zwrotu pobranych kwot, jeżeli byli pouczeni o okolicznościach powodujących ustanie prawa do świadczeń lub wstrzymanie ich wypłaty, a pobierają te świadczenia mimo zajścia powyższych okoliczności. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi okolicznościami Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy) może odstąpić od żądania zwrotu pobranych sum.

4. Osoby korzystające nieprawnie ze świadczeń na podstawie nieprawdziwych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach złej woli obowiązane są do zwrotu nieprawnie pobranych sum, niezależnie od odpowiedzialności karnej.

5. Prawomocne decyzje w sprawach o zwrot świadczeń podlegają wykonaniu w trybie egzekucji administracyjnej.

§ 34. 1. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy) ma prawo potrącać z należnych świadczeń pieniężnych:

- 1) zaliczki wypłacone na poczet należnych świadczeń pieniężnych (§ 25);
- 2) nieprawnie pobrane świadczenia pieniężne i odprawy;
- 3) nadpłacone odprawy przewidziane w przepisach o uposażeniu funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej w razie przyznania renty za wysługę lat lub renty inwalidzkiej.

2. Na pokrycie kwot wypłaconych z tytułów wymienionych w ust. 1 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy) ma prawo:

- 1) potrącić całą należność przysługującą za okres od dnia powstania prawa do świadczeń pieniężnych do dnia wydania ostatecznej decyzji przyznającej te świadczenia;
- 2) dokonywać z wypłacanych rent potrąceń w wysokości nie przekraczającej 20% renty.

§ 35. Świadczenia pieniężne z tytułu zaopatrzenia emerytalnego mogą ulec zajęciu tylko na zaspokojenie roszczeń alimentacyjnych w wysokości i na zasadach określonych w kodeksie postępowania cywilnego.

R o z d z i a ł 6.

Koszty postępowania.

§ 36. 1. Koszty postępowania związane z ustaleniem prawa do zaopatrzenia emerytalnego ponosi Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

2. Ponoszenie kosztów postępowania związanego z wypłatą ustalonych świadczeń pieniężnych następuje na zasadach ustalonych dla ponoszenia kosztów postępowania związanego z wypłatą zaopatrzenia emerytalnych pracowników i ich rodzin.

§ 37. Wyciągi z akt stanu cywilnego i zaświadczenia wydawane dla ustalenia uprawnień do świadczeń oraz pisma o wydanie tych dokumentów są wolne od opłat.

§ 38. 1. Osoby ubiegające się o świadczenia z tytułu zaopatrzenia emerytalnego, jeżeli zostały wezwane przez organy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych do stawiennictwa, mają prawo do zwrotu kosztów przejazdu.

2. Osoby pobierające renty oraz osoby składające zeznania w związku z ustaleniem prawa do świadczeń dla osób trzecich, jeżeli zostały wezwane przez organy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych do stawiennictwa, mają prawo do zwrotu:

- 1) kosztów przejazdu;
- 2) utraconego zarobku lub strawnego;
- 3) kosztów noclegu.

3. Uprawnienia określone w ust. 2 przysługują również osobie towarzyszącej wezwanemu, jeżeli stan jego zdrowia wymaga opieki innej osoby.

§ 39. Zwrot kosztów przejazdu obejmuje:

- 1) cenę biletu kolejowego III klasy pociągu osobowego, a jeżeli nie ma połączenia kolejowego — cenę biletu autobusowego lub za przejazd statkiem;
- 2) koszt przejazdu innym środkiem lokomocji, jeżeli zachodzi konieczność jego użycia — w wysokości stwierdzonej przez prezydium gromadzkiej (miejskiej) rady narodowej na podstawie obowiązujących taryf (cenników);
- 3) cenę biletu najtańszego z miejskich środków komunikacyjnych (tramwaje, autobusy) lub kosztów przejazdu dorożką lub taksówką, jeżeli stan zdrowia osoby wezwanej wymagał użycia tylko tego środka lokomocji.

§ 40. Utracony zarobek podlega zwrotowi na podstawie zaświadczenia zakładu pracy stwierdzającego fakt utraty zarobku oraz jego wysokość. Jeżeli osoba wezwana straciła tyl-

ko część zarobku dziennego, należy zwrócić tylko odpowiednią część zarobku. Wysokość zwrotu nie może przekraczać 50 zł za dzień pracy i nie może być niższa niż strawne.

§ 41. 1. Strawne wypłaca się osobom zamieszcowym, jeżeli nie przysługuje im zwrot utraconego zarobku i jeżeli pobyt w siedzibie organu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych łącznie z podróżą w obie strony trwał dłużej niż 12 godzin.

2. Wysokość strawnego wynosi 9 zł na dzień (dobę). Jeżeli pobyt osoby wezwanej trwał dłużej niż dobę, wówczas czas ponad 8 godzin liczy się za całą dobę.

§ 42. W przypadku konieczności noclegu osoby wezwanej w siedzibie organu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zwraca się faktyczny koszt noclegu, najwyżej jednak 9 zł za nocleg.

R o z d z i a ł 7.

Przepisy końcowe.

§ 43. 1. Funkcjonariuszom zwolnionym ze służby w Milicji Obywatelskiej i w Służbie Więziennej, nie nabywającym prawa do zaopatrzenia przewidzianego w powołanym na wstępie dekrete o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, a nabywającym prawo do zaopatrzenia emerytalnego przewidzianego w dekrete z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 30, poz. 116), a także pracownikom kontraktowym oraz etatowym zajmującym stanowiska cywilne w Milicji Obywatelskiej lub w Służbie Więziennej zaopatrzenie ustalają i wypłacają wydziały rent i pomocy społecznej prezydiów wojewódzkich rad narodowych (Rad Narodowych w m. st. Warszawie i m. Łodzi).

2. Postępowanie w sprawie przyznania zaopatrzenia emerytalnego wszczyna wydział rent i pomocy społecznej prezydium wojewódzkiej rady narodowej (Rad Narodowych w m. st. Warszawie i m. Łodzi) na podstawie wniosku zgłoszonego za zgodą zainteresowanego przez odpowiedni organ kadrowy albo na wniosek samego zainteresowanego lub jego pełnomocnika.

3. Wniosek o zaopatrzenie według ustalonego wzoru osoba zainteresowana lub jej pełnomocnik albo właściwy organ kadrowy Milicji Obywatelskiej lub Służby Więziennej kieruje do wydziału rent i pomocy społecznej prezydium wojewódzkiej rady narodowej właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej.

4. Jeżeli z wnioskiem występuje organ kadrowy, powinien wniosek ten wraz z zebranymi dokumentami przesłać do wydziału rent i pomocy społecznej prezydium właściwej wojewódzkiej rady narodowej (Rad Narodowych w m. st. Warszawie i m. Łodzi) najpóźniej w ciągu trzech dni po zebraniu wszystkich dokumentów.

5. Na organach kadrowych ciąży ponadto następujące obowiązki:

- 1) udzielania osobom zgłaszającym wniosek o przyznanie zaopatrzenia wszelkich informacji i pomocy w sprawie ustalenia uprawnień do zaopatrzenia przysługującego tym osobom;
- 2) pouczenia osób zainteresowanych, jakie dokumenty należy dołączyć do wniosku (ust. 6);
- 3) wydawania osobom zainteresowanym i prezdydiom wojewódzkich rad narodowych bezpłatnie wszelkich zaświadczeń oraz udzielania im wyjaśnień co do okoliczności mających wpływ na prawo do zaopatrzenia lub jego wysokość.

6. Do wniosku o rentę należy dołączyć dokumenty wymienione w §§ 9 i 10 zarządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 1 lipca 1954 r. w sprawie wykonania dekretu o

powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Monitor Polski Nr A-70, poz. 874); w szczególności do wniosku o rentę starczą należy dołączyć:

- 1) kwestionariusz według ustalonego wzoru, ze wskazaniem okresów zatrudnienia pracownika przed przyjęciem go do służby w organach Milicji Obywatelskiej lub Służby Więziennej i okresów zaliczanych do okresów zatrudnienia, wymienionych w art. 7 i 8 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 30, poz. 116), jak również okresów odbytej służby bądź pracy w organach Milicji Obywatelskiej lub Służby Więziennej (bez podania miejsc służby i zajmowanych stanowisk);
- 2) dokumenty stwierdzające okresy podane w kwestionariuszu;
- 3) dokument stwierdzający datę urodzenia funkcjonariusza;
- 4) zaświadczenie organu finansowego stwierdzającego w ogólnej kwocie wysokość przeciętnego (z ostatnich 12 miesięcy) miesięcznego uposażenia funkcjonariusza ze wszystkimi dodatkami wpływającymi trwale na jego wysokość bez dodatków na dzieci;
- 5) jeżeli zainteresowany był pracownikiem nauki albo był odznaczony przez władze Polski Ludowej orderem — dokumenty stwierdzające posiadanie tytułu samodzielnego lub pomocniczego pracownika nauki albo posiadanie orderu.

7. W kwestionariuszu dotyczącym okresów zatrudnienia (ust. 6 pkt 1, gdy chodzi o funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej lub Służby Więziennej) należy podać datę przyjęcia do służby i datę zwolnienia funkcjonariusza z tej służby oraz inne okresy służby podlegające zaliczeniu do wysługi lat w nor-

malnym i korzystniejszym wymiarze w myśl art. 8 dekretu z dnia 9 listopada 1955 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 43, poz. 273). Na uzasadnienie zaliczenia tych okresów należy dołączyć do kwestionariusza obliczenie wysługi lat (§ 11). Na uzasadnienie zaliczenia innych okresów zaliczanych do okresów zatrudnienia, nie wymienionych w obliczeniu wysługi lat, należy dołączyć do kwestionariusza odpowiednie dokumenty. Jeżeli funkcjonariusz odbył służbę w Milicji Obywatelskiej bądź w Służbie Więziennej w tych rodzajach służby, w których tę służbę zalicza się do I kategorii zatrudnienia, należy wyraźnie to zaznaczyć w uwadze na obliczeniu wysługi lat.

§ 44. 1. Wzory wniosków i decyzji w sprawie przyznania renty za wysługę lat, renty inwalidzkiej lub renty rodzinnej oraz wzory obliczeń wysługi lat, zaświadczeń i oświadczeń wymienionych w zarządzeniu ustala Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy).

2. Formularze wniosków o zaopatrzenie emerytalne przewidziane w dekrete z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 30, poz. 116) oraz formularze kwestionariuszy wymienionych w § 43 ust. 6 dostarczają wydziały rent i pomocy społecznej prezydentów wojewódzkich rad narodowych (Rad Narodowych w m. st. Warszawie i m. Łodzi) na zapotrzebowanie organów kadrowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

§ 45. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lipca 1954 r.

Minister Spraw Wewnętrznych: W. Wicha
Kierownik Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej:

St. Zawadzki

1457

ZARZĄDZENIE MINISTRA HANDLU WEWNĘTRZNEGO

z dnia 26 listopada 1955 r.

dotyczące rozpoczęcia używania znaczników probierczych typu 5A i 5B oraz wycofania z użycia znacznika probierczego typu 43.

Stosownie do § 33 rozporządzenia Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 5 stycznia 1950 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów prawa probierczego (Dz. U. z 1950 r. Nr 12, poz. 117 i z 1955 r. Nr 42, poz. 269) zarządza się, co następuje:

§ 1. Urzędy probiercze rozpoczną używanie znaczników typu 5A i 5B według wzorów ustalonych rozporządzeniem Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 5 stycznia 1950 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów prawa probierczego (Dz. U. z 1950 r. Nr 12, poz. 117 i z 1955 r. Nr 42, poz. 269).

§ 2. Z dniem rozpoczęcia cechowania znacznikami wymienionymi w § 1 zakazuje się cechowania znacznikiem typu 43 przedmiotów ze złota, nie czyniących zadość najniższej próbie przepisanej.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Handlu Wewnętrznego: M. Minor

1458

ZARZĄDZENIE MINISTRA TRANSPORTU DROGOWEGO I LOTNICZEGO

z dnia 1 listopada 1955 r.

w sprawie zmiany „Norm zużycia materiałów pędnych w eksploatacji pojazdów samochodowych”.

Na podstawie art. 1 i art. 3 ust. 1 pkt 1 dekretu z dnia 29 października 1952 r. o gospodarowaniu artykułami obrotu towarowego i zaopatrzenia (Dz. U. Nr 44, poz. 301) i § 1 zarządze-

nia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 16 czerwca 1955 r. w sprawie przekazania uprawnień do wydawania przepisów o gospodarowaniu częścią